

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Oszályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

1912

Személy

Forrás: Budapesti hírlap.

Bp.

1912 XI/20

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

352.051

1912

A városatyák számának revíziója.

Évről-évre sajnálatosabb és egyre kiáltóbb az az aránytalanság, mely az egyes kerületek városatya-küldő joga közt van. Az egyes kerületekre eső mandátumok száma ugyanis távolról sincs ma már megfelelő arányban az egyes kerületek lakosságának avagy választóinak a számával. Az élet szabad fejlődésével együtt ugyanis évről-évre revízió alá kellett volna vetni a kerületekre eső mandátumok számát, mert míg a szám rosszul értelmezett kegyeletről egy állapotban maradt, a kerületek fejlődése nem törődött a hivatalos számmal. Így aztán a legnagyobb igazságtalansággá fajult el az az arány, a mit a kerületek lakosságának száma és érvényesülést követelő képviselők között eredetileg megállapítottak volt.

Mint általában a községi választás előtt, most is összeült a kerületközi bizottság, hogy a virilisták lajstromát a méltányosság követelése értelmében kiigazítsák. A szabadon választott városatyák mellett ugyanis a városatyák felét az 1200 virilis sorából kell a polgárságnak megválasztania. A virilis jog elavult rendszerének lenne tudvalevően hivatása, hogy általa a rendes választással betöltendő mandátumok számában mutatkozó aránytalanságot orvosolni lehessen. A hagyomány ugyanis a valamennyi választó sorából választható bizottsági tagok számát megbolygathatatlanak tartja. Ellenben az 1200 virilista sorából kikerülő bizottsági tagok számát rugalmasabbnak tekinti abból a célból, hogy ezzel a számarányokat helyesbíteni lehessen. Igen ám, de hiába van meg a lehetőség az egyes kerületek sérelmének orvoslására, ha a lehetőséggel élni nem lehet. A mandátumok számának megállapítását ugyanis a kerületközi értekezlet intézi, a melyben minden kerület egyenlő számban van képviselve. Ez tehát olyan szerve a községi politika intézésének, a mely

alkalmazkodni képtelen. Természetes is, hogy nem fog akadni olyan kerület, mely a megszerzett mandátumok egyrészéről lemondani hajlandó lenne, s szerzett hatalmáról a méltányosság nevében a másik kerület jogosult érdekének kielégítésére hajlandó lenne lemondani. Viszont a jogos követelést sem lehet a kerületközi értekezletek mai összetételében érvényesíteni, vagyis a községi életnek ez a szerve csak a meglévő viszonyok konzerválására alkalmas.

A mostanáig érvényben levő beosztás szerint az I. kerületnek 20 rendes választott és 7 az 1200 virilis sorából választható, tehát összesen 27 bizottsági helye van, a II. kerületnek (20+9) 29, a III. kerületnek (20+5) 25, a IV. kerületnek (24+27) 51, az V. kerületnek (22+34) 56, a VI. kerületnek (24+39) 63, a VII. kerületnek (24+38) 62, a VIII. kerületnek (24+31) 55 és végül a IX. és X. kerületnek együtt (22+10) 32 bizottsági tag küldésére van joga.

Az igazságos képviselők rend az volna, ha a kerületek lélekszámuk arányában juthatnának szóhoz a város parlamentjében, a mi természetes is, mert hiszen a városi ügyek vitelében oly arányban kellene a kerületeket részletetni, a mily arányban a város helyes vagy helytelen gazdasági kormányzatában érdekelve vannak. Azt nem kell magyarázni, hogy az egészséges arányú érdekképviselő ezer embernek nagyobb irányító-befolyást kellene hogy biztosítson, mint százak. Ez Budapesten ma nincsen így. A főváros polgársága tudvalevően összesen 400 képviselőt küldhet a város parlamentjébe. Ma tehát, midőn a főváros lakossága 890.000 lélekre tehető, átlag minden 2225 lakosnak van egy képviselője a törvényhatósági bizottságban. Az élet fejlődése azonban ezt a számot kerületek szerint módosította, a mennyiben van olyan kisebb kerület, a mely aránylag több bizottsági tagot választhat, mint a nála népesebb kerületek.

Hogy mely kerület javára, illetve kárára megy a mostani számarány, az ki fog tűnni a következő adatokból: Az I. kerület 73.000 lakosából például a

követküldés joga csak minden 2700 főnyi csoportra esik. A II. kerületben (42.000 lakos) átlag 1448 főre esik egy bizottsági képviselő. A III. kerületben (50.000) 2000-re, a IV.-ben (25.000) 492-re (!), az V.-ben (64.000) 1442-re a VI.-ban (157.000) 2492-re, a VII.-ben (183.000) 2951-re, a VIII.-ban (152.000) 2763-ra, a IX. és X. kerületben (89.000 + 52.000) csak minden 4400 főre!

Még kiáltóbb igazságtalanság tűnik elénk azokból az adatokból, a melyek azt mutatják, hogy hány községi választópolgárra esik egy-egy városatyai mandátum fölött való döntés. Az I. kerületben 122 választóra egy mandátum esik, a II. kerületben 72-re esik egy, a III.-ban 94-re, a IV.-ben 46-ra, az V.-ben 82-re, a VI.-ban 132-re, a VII.-ben 158-ra, a VIII.-ban 116-ra, a IX.—X.-ben 184-re.

Ugy a megelőző, mint a most felsorolt adatokból az derül ki, hogy leginkább a IV. kerületet favorizálja megokolatlanul a moslani állapot, elsősorban a IX. és X. kerület kellő érvényesülésének rovására.

Ha összehasonlítjuk az 1896-iki statisztikát a mostanival, akkor is azt találjuk, hogy éppen azok a kerületek, melyek visszafejlődésük miatt fokozatos elnéptelenedésben vannak, aránylag tulsulyra jutottak olyan kerületekkel szemben, a melyek fejlődésükkel életrevalóságukat megbizonyították. Fokozatos tulsulyra 1906 óta főként a IV. kerület jutott, a melyben 1906-ban minden 509 lélekre esett egy tagsági hely a mai 492 lélekaránnyal szemben.

Az idén az volt a fölfogás, hogy az eddigi igazságtalan számviszonyokat nivellálni fogja végre a kerületközi értekezlet, melynek tagjai még két héttel ezelőtt a balkáni négy király példájára konfiskálták és egymásközt osztották szét papiroson a IV. kerület bizottsági helyeinek egy részét. Polónyi fejtől telték függővé, hogy az itelelet, főképp a negyedik kerület virilis helyeinek elvételével végrehajtsák-e vagy sem? Polónyi bukása volt az ár, melyet a Saskör azért fizetett, hogy a kerületek nagyhatalmasságai lemondjanak a kiszemelt zsákmány fölöstásáról. Így aztán csak részben szenvedett csonkítást a IV. kerület bizottsági tagok választására vonatkozó joga. Egy bi-

tós zoutsági tagsági helyet vettek csupán el a IV. kerülettől és ezt, valamint a VIII. kerülettől elvett egy helyet *Springer Ferenc dr.* és *Platthy György dr.* indítványára, *főlosztották az I. és a IX—X. kerület között*, a melyek így a mostani választáson már egy-egy hellyel többet tölthetnek be, bár jogosan támasztott igényük ezzel még távolról sincs kielégítve. Mit jelent ugyanis az eddigi orvoslás? Azt, hogy az I. kerületnek már ezen a választáson 28 mandátuma lesz, holott legalább *33-hoz lenne jussa* a kerület vezető-férfiai szerint. Viszont a IX—X. kerületek összesen 33 szavazata lesz ezentúl, holott a lakosság száma arányában *csupán a virilisek sorából* a mai, összesen 10 mandátum helyett a IX. kerületet 20, a X.-et 11 hely illetné meg.

A kerületközi bizottság tehát mai döntésével inkább továbbra is konzerválta, mint orvosolta a régi sérelmeket. Itt van például az utóbbi években rendkívüli lendülettel fejlődő I. kerület. Ennek a kerületnek 1906-ban még csak 54.000 lakója volt, ma pedig már 73.000 a lakók száma. Ez az örvendetes körülmény eredményezte a kerületre nézve azt a sérelmet, hogy a városi képviselet terén aránylag visszaszorult. Mert míg 1906-ban egy-egy város-*atya* 2000 lelket képviselt, ma csak 2700 léleknek van egy képviselete. Az említett időközben a IX. és a X. kerület, melynek igen egészségtelenül még mindig közös a képviselete, szintén rohamosan népese-*dett*. 1906-ban 116.000 lakója volt és 3625-re esett egy mandátum, ma pedig 141.000 lakó mellett csak minden 4400-adik lélekre jut egy képviselet.

Ez tarthatatlan állapot! Egy pillantás a térképre meg fog győzni mindenkit, hogy főként a IX. kerülettel súlyos igazságtalanság történik a mai rendszer keretében. Ezen a kerületen ugyanis mint balaszt terhe, nehezedik a X. kerület idegen érdekeinek sora. Mert míg a X. kerület a nyílt sikság felé terjeszkedhetik, s ott kell keresnie fejlődése föltételeit, addig a *Ferencvárosnak* az a hivatása, hogy szerves kapcsolatot létesítsen a főváros főtömege és a Duna-part között Buda irányában. Hogy ilyen irányban az egész főváros fejlődése érdekében ez a kerület életjelt adhasson, az a mai képviseleti rendszer mellett lehetetlenné van téve, s ezért nem tudja a IX. kerület a magáénál hátrább való többi kerület követelésével szemben oly fontos életérdekét, mint a *Boráros-téri hid*, vagy a Duna-part fölszabadítása, érvényesíteni.

A magasabb szempontu, az *egész főváros* egyetemes érdekét néző és nem a kerületi kicsinyes érdekeket tologató városvezetésnek az lenne a föladata, hogy a IX. kerület fejlődésének nagy fontosságát fölismerve, azt mindenképpen elősegítse. Ennek az lenne a föltétele, hogy a *Ferencvárost önálló kerületté tegyék és megfelelő képviselethez juttassák a város parlamentiábeni*